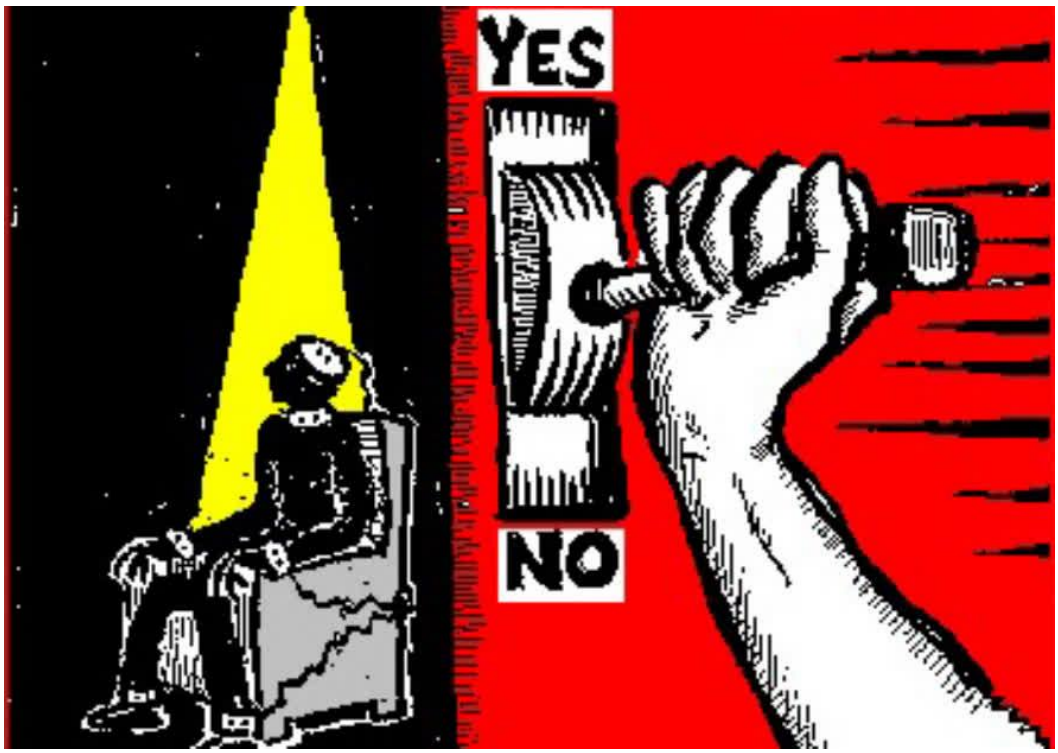
Iranian Independent Islamic Human Rights Commission
کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران
لجنه حقوق الانسان الاسلامیه فی ایران

گزارش دبیرکل سازمان ملل در خصوص وضعیت مجازات اعدام در سطح جهانی

(ارائه شده به نشست ۵۷ شورای حقوق بشر سازمان ملل)

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

پاییز ۱۴۰۳

اشاره:

علیرغم فعالیت های مختلف جهانی طی بیش از نیم قرن گذشته برای حذف اعدام از نظام مجازات ها، هنوز در حدود یک سوم کشورهای دنیا این مجازات مورد قبول است و اجرا میشود. دولتها ، سازمان ها ، نهادها و اشخاص فعال مدافع حذف اعدام انواع استدلالها را برای توجیه دیدگاه خود ارائه می کنند و چون توانسته اند اکثریت کشورهای دنیا را با خود همراه کنند طبیعتا در موضعی هستند که دائما جوامع دارنده مجازات اعدام را مورد انتقاد قرار داده و از جهات گوناگون عملکرد آنها را زیر سئوال می برند. اما در مقابل، دولت هایی که هنوز مجازات اعدام را در نظام عدالت کیفری خود دارند بر این امر تاکید می ورزند که این واکنش کیفری در قبال جرایم شدید، بهترین اثرگذاری را دارد و اگر این مجازات نباشد جرم و خشونت گسترش یافته و به جامعه صدمات جبران ناپذیر وارد می سازد. این دولتها به نظر افکار عمومی جوامع خود نیز استناد می کنند که هم چنان اکثریت مردم مدافع اجرای مجازات اعدام علیه جنایتکاران هستند.

در چنین شرایطی، سازوکارهای مختلف سازمان ملل از جمله نهادهای مرتبط با حقوق بشر، مدافع حذف یا تعلیق اعدام هستند و هر ساله به شکل های گوناگون گزارشاتی را در این زمینه تدوین و ارائه می کنند. فعالیت این سازوکارها به گونه ای است که دائما کشورها را تشویق به حذف یا تعلیق اعدام کرده و تحولات در این زمینه را برجسته سازی می کنند تا دیگر کشورهایی که هنوز در این خصوص قدمی برنداشته اند تشویق به همراهی شوند. این گزارش یکی از متون جدید ارائه شده در سازمان ملل است که در همین راستا نکات مهمی را بازگو کرده است.

بدون هر گونه داوری محتوایی در خصوص مطالب این گزارش ، فقط توضیحی در خصوص یک آمار بکار رفته در گزارش ضروری است. در بند ۴ گزارش گفته شده: « حدود ۱۷۰ دولت مجازات اعدام را در قانون یا در عمل لغو یا تعلیق کرده‌اند یا برای بیش از ۱۰ سال اعدام را متوقف کرده‌اند». این آمار با آنچه سازمان های مختلف بین المللی از جمله برخی گزارشات دیگر سازمان ملل گفته اند، هم خوانی ندارد و احتمالا درست نیست. سازمان عفو بین الملل در گزارش ۲۰۲۴ خود اعلام کرده که ۵۴ کشور هنوز مجازات اعدام را حفظ کرده اند. اگر مجموع اعضای سازمان ملل که ۱۹۳ کشور است را در نظر بگیریم و عدد مزبور را از آن کسر نمائیم معلوم میشود که آمار کشورهایی که اعدام را حذف کرده یا تعلیق کرده اند کمتر از عدد اعلامی در گزارش حاضر است. آمار موافقان به قطعنامه های مربوط به تعلیق اعدام که در مجمع عمومی تصویب شده نیز در این زمینه می تواند گویا باشد که در آخرین رای گیری حدود ۱۳۰ کشور بدان رای مثبت داده اند. قرار است در اسفند ۱۴۰۳ هم اندیشی دوسالانه ویژه

مجازات اعدام در خلال اجلاس آتی شورای حقوق بشر سازمان ملل برگزار شود که طبیعتا در این نشست نیز آمارهای جدید اعلام خواهد شد و متعاقبا محققان می توانند به گزارش ارائه شده کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل در دوسالانه مزبور(Biennial High-Level Panel on the Death Penalty) مراجعه کنند.

به هر حال، امید است برگردان فارسی و ارائه گزارش حاضر به مخاطبان فارسی زبان، موجبات ارتقای آگاهی های عمومی در خصوص مجازات اعدام و اطلاع از مباحث جاری جهانی را فراهم سازد . انتظار می رود جامعه حقوقی ایران نیز نقش آفرینی مثبتی را در خصوص این موضوع مهم از خود نشان دهد. از یاد نبریم که چند سال است که ایران در سطح دنیا به عنوان یکی از کشورهایی که بیشترین اعدام ها را داشته و دارند، معرفی می گردد و این امر بازتاب های منفی گسترده ای را در پی دارد فلذا لازم است در این خصوص تدابیر موثری اتخاذ شود.

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

آبانماه ۱۴۰۳

مرجع ارائه گزارش : سازمان ملل،نشست ۵۷ شورای حقوق بشر، شهریور و مهرماه ۱۴۰۳ شمسی

متصدی برگردان از انگلیسی به فارسی: اشکان شکری، دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق بین الملل و همیار کمیسیون / ویرایش و نهایی سازی در امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، آبان ۱۴۰۳

متن گزارش:

مسئله مجازات اعدام

گزارش دبیر کل[سازمان ملل]

خلاصه

بر اساس تصمیم ۱۸/۱۱۷ شورای حقوق بشر، گزارش حاضر برای به روز رسانی گزارش های قبلی در مورد مجازات اعدام ارائه شده است. در این گزارش، دبیرکل[سازمان ملل] مجدداً بر روند کلی [جاری در سطح دنیا]به سوی الغای جهانی مجازات اعدام و ابتکارات محدودکننده استفاده از آن و اجرای پادمان‌هایی تأکید می‌کند که حمایت از حقوق افرادی را که با این مجازات روبرو هستند، تضمین می‌کند. بین جولای ۲۰۲۲ و ژوئن ۲۰۲۴، اقلیتی از دولت‌ها به اجرای مجازات اعدام ادامه و برخی به طور قابل توجهی استفاده از آن را افزایش دادند. بر اساس قطعنامه ۲۲/۱۱ شورا، این گزارش[همچنین] شامل اطلاعاتی در مورد حقوق بشر فرزندان والدینی است که به مجازات اعدام محکوم یا اعدام شده اند.

۱) مقدمه

۱. بر اساس تصمیم ۱۸/۱۱۷ شورای حقوق بشر، گزارش حاضر برای به روز رسانی گزارش های قبلی در مورد مجازات اعدام، از جمله گزارش پنج ساله دبیر کل ارائه شده است.[1] بر اساس قطعنامه ۲۲/۱۱ شورا، این گزارش [همچنین] شامل اطلاعاتی در مورد حقوق بشر فرزندان والدین محکوم به اعدام یا اعدام شده، است.

۲. این گزارش بازه زمانی جولای ۲۰۲۲ تا ژوئن ۲۰۲۴ را پوشش می‌دهد. این گزارش عمدتاً بر اساس فراخوانی است که برای دریافت اطلاعات خطاب به دولتها، نهادهای ملی حقوق بشر، نهادهای سازمان ملل، نهادهای بین‌دولتی

[1] E/2020/53.

بین‌المللی و منطقه‌ای و سازمان‌های غیردولتی منتشر شده است.[۲] همچنین[در بررسی حاضر] به گزارش [تدابیر] تعلیق استفاده از مجازات اعدام که توسط دبیرکل برای ارائه به هفتاد و نهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل تدوین شده و در آن تلاش‌های انجام شده در راستای اجرای قطعنامه ۷۷/۲۲۲ مجمع عمومی تشریح گردیده نیز توجه شده است.

۲) تغییرات در قانون و رویه[عملی دولتها]

الف) لغو مجازات اعدام یا ابتکاراتی در جهت لغو آن، از جمله ایجاد [تدابیر] تعلیق اعدام

۳. کمیته حقوق بشر[سازمان ملل] اعلام کرده است که بند ۶ ماده ۶ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی بازتأکید می‌کند که کشورهای عضوی که هنوز به طور کامل مجازات اعدام را لغو نکرده‌اند، باید در مسیری غیرقابل برگشت به سمت ریشه‌کنی کامل مجازات اعدام، به صورت دو فاکتو(در عمل) و دو ژوره(در قانون)، در آینده قابل پیش بینی قرار گیرند. به گفته کمیته[مزبور]، مجازات اعدام با احترام کامل به حق زندگی قابل تطبیق نیست و لغو مجازات اعدام برای ارتقای کرامت انسانی و توسعه مترقی حقوق بشر هم مطلوب و هم ضروری است.[۳]

۴. حدود ۱۷۰ دولت مجازات اعدام را در قانون یا در عمل لغو یا تعلیق کرده‌اند یا برای بیش از ۱۰ سال اعدام را متوقف کرده‌اند. در بیانیه‌های خود برای گزارش حاضر، چندین کشور روند[جاری در سطح ملی خویش] و حمایت خود از لغو[اعدام] را شرح دادند.

۵. در طول دوره گزارش، پیشرفت قابل توجهی در جهت لغو مجازات اعدام حاصل شد. در دسامبر ۲۰۲۲، مجمع عمومی با ۱۲۵ رای موافق، قطعنامه ۷۷/۲۲۲ را به تصویب رساند که از کشورها می‌خواهد با هدف لغو مجازات اعدام، [تدابیر] تعلیق اعدام را اتخاذ نمایند. کشورهای غنا، لیبریا و اوگاندا به این قطعنامه رأی مثبت دادند. این اولین باری بود که آن‌ها از قطعنامه‌ای حمایت کردند که خواستار توقف استفاده از مجازات اعدام بود. از زمانی که اولین قطعنامه در سال ۲۰۰۷ به رأی گذاشته شد، این بزرگترین اکثریت موافق قطعنامه‌ای بود که خواستار توقف استفاده از مجازات اعدام بود.

[2] submissions available at https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2024/call-inputs-secretarygenerals-report-question-death-penalty-51st-session-hrc. Due to the lack of official data, the report also relies on open source information, including from news sources and non-governmental organizations.
[3] Human Rights Committee, general comment No. 36 (2018), para. 50.

۶. حرکت به سوی لغو [اعدام] در کشورهای جنوب صحرای آفریقا ادامه یافت و گینه استوایی[۴] و زامبیا[۵] مجازات اعدام را برای همه جرایم لغو کردند. کشور غنا مجازات اعدام را برای همه جرایم به جز[جرم] خیانت بزرگ لغو کرد.[۶]

۷. فرآیندهای داخلی مختلف برای لغو مجازات اعدام آغاز شده یا در حال انجام است. در لیبریا، مجلس سنا لایحه‌ای را برای لغو مجازات اعدام تصویب کرد که در حال حاضر در مجلس نمایندگان در حال بررسی است.[۷] در کنیا، مجلس ملی اولین ویراست لایحه‌ای که قانون جزای کشور را برای لغو مجازات اعدام اصلاح می‌کند، تکمیل کرد.[۸] در زیمبابوه، کابینه دولت لایحه لغو را تصویب کرد که بعداً توسط پارلمان مورد بررسی قرار خواهد گرفت.[۹] در ساحل عاج، مجلس سنا قانونی را تصویب کرد که مجوز تصویب دومین پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی با هدف لغو مجازات اعدام را صادر می‌کند.[۱۰] در چارچوب طرح حقوق بشر شماره ۷۵، لیبریا متعهد شد که مجازات اعدام را لغو و دومین پروتکل اختیاری میثاق را تا ۳۱ اکتبر ۲۰۲۴ تصویب کند.[۱۱] دولتهای چاد، کنگو و ساحل عاج نیز در چارچوب این ابتکار، رسما برای تصویب دومین پروتکل اختیاری میثاق را تا پایان دسامبر ۲۰ متعهد شدند.[۱۲]

۸. ارمنستان پروتکل شماره ۱۳ کنوانسیون[اروپایی] حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را در مورد لغو مجازات اعدام در همه شرایط به تصویب رساند که نشان‌دهنده قصد خود برای لغو مجازات اعدام در هر شرایطی بود. آذربایجان همان پروتکل را امضا کرد.[۱۳] پاکستان مجازات اعدام را برای جرم خرابکاری در راه آهن و جرایم

---

[4] See https://www.pdge-guineaecuatorial.com/la-pena-de-muerte-queda-abolida-en-la-republica-deguinea-ecuatorial/ (in Spanish).
[5] See https://news.un.org/en/story/2023/01/1132212; and https://www.parliament.gov.zm/sites/default/files/images/publication_docs/FINAL%202023%20National%20Values%20Speech%20February%2C%202023.pdf.
[6] See https://www.africa-legal.com/news-detail/ghana-joins-move-to-abolish-death-penalty/.
[7] See https://www.eeas.europa.eu/delegations/liberia/european-union-and-its-member-states-welcomesteps-taken-government-liberia-and-senate-towards-legal_en?s=104; and https://elbcradio.com/2022/08/11/rescue-alternative-liberia-wants-house-of-rep-concur-with-senateon-passage-of-death-penalty-abolition-bill/.
[8] See https://icj-kenya.org/news/pressure-mounts-for-kenya-to-abolish-death-penalty/.
[9] See https://deathpenaltyproject.org/zimbabwes-cabinet-backs-proposed-legislation-to-abolish-the-death-penalty/; and https://www.hrw.org/news/2024/02/15/zimbabwe-considers-abolishing-death-penalty.
[10] See http://fiacat.org/presse/communiques-de-presse/3146-communique-op2-rci (in French).
[11] See https://www.ohchr.org/sites/default/files/udhr/publishingimages/75udhr/Liberia_EN.pdf.
[12] See https://www.ohchr.org/sites/default/files/udhr/publishingimages/75udhr/Chad_FR.pdf; https://www.ohchr.org/sites/default/files/udhr/publishingimages/75udhr/Republic%20of%20Congo_FR.pdf; and https://www.ohchr.org/sites/default/files/udhr/publishingimages/75udhr/cote-d-ivoire-fr.pdf (all in French).
[13] See https://www.coe.int/en/web/portal/-/armenia-becomes-45th-member-state-to-abolish-the-death-penalty-in-all-circumstances.

مربوط به مواد مخدر لغو کرد.[۱۴] رئیس جمهور سریلانکا به دادگاه عالی اطلاع داد که اجرای مجازات اعدام در سریلانکا را برای هر جرمی تایید نخواهد کرد.[۱۵]

۹. تحولات مهمی نیز در سطح پایین‌تر از دولت رخ داد. در ایالات متحده آمریکا، فرماندار ایالت واشنگتن قانونی را امضا کرد که مجازات اعدام را از قوانین این ایالت حذف می‌کند.[۱۶] کمیته قضایی مجلس نمایندگان در ایالت پنسیلوانیا به لایحه ای برای لغو مجازات اعدام، که گام اول به سوی لغو اعدام در آن ایالت بود، در اکتبر ۲۰۲۳ رأی مثبت داد.[۱۷]

۱۰. در ۲۸ فوریه ۲۰۲۳، شورای حقوق بشر[سازمان ملل] نشست تعاملی دوسالانه‌ی سطح بالای خود را در مورد مسئله مجازات اعدام با تمرکز بر محدود کردن آن به شدید ترین جرایم برگزار کرد. در طول این بحث، کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد از کشورهایی که هنوز این کار را انجام نداده‌اند، خواست تا مجازات اعدام را معلق و در جهت لغو آن تلاش کنند.[۱۸]

۱۱. در طول فرآیند ارزیابی دوره‌ای جهانی شورای حقوق بشر[سازمان ملل، موسوم به فرآیند یو پی آر]، دولت‌ها توصیه‌های متعددی به دولت‌های استفاده کننده از مجازات اعدام ارائه کردند. این‌ها شامل توصیه‌هایی برای تصویب یا در نظر گرفتن تصویب دومین پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، با هدف لغو مجازات اعدام،[۱۹] اتخاذ تدابیر مناسب برای لغو مجازات اعدام،[۲۰] تبدیل کلیه احکام اعدام موثر به احکام جایگزین،[۲۱] اعلام رسمی[تدابیر] تعلیق اعدام با هدف[حرکت به سمت] لغو[اعدام]،[۲۲] انصراف از هرگونه اقدام برای تمدید مجازات

[14] See https://jpp.org.pk/wp-content/uploads/2023/10/JPP_DP_REPORT_23-.pdf.
[15] See https://www.ft.lk/front-page/President-informs-court-his-signature-will-not-be-used-to-execute-death-sentence/44-739349.
[16] See https://deathpenaltyinfo.org/news/washingtons-unconstitutional-death-penalty-law-stricken-from-the-books.
[17] See https://deathpenaltyinfo.org/news/pennsylvania-house-committee-passes-death-penalty-repeal-bill.
[18] See https://www.ohchr.org/en/news/2023/02/high-commissioner-human-rights-calls-states-have-not-yet-done-so-establish-moratoriums.
[19] For example, A/HRC/52/4, paras. 124.4–124.9; A/HRC/52/8, paras. 140.1–140.5, 140.78 and 140.83; A/HRC/53/8, paras. 111.1 and 111.2; A/HRC/53/9, paras. 90.3–90.6, 90.8, 90.10 and 90.11; A/HRC/53/11, paras. 139.8–139.18, 139.22 and 139.25; A/HRC/53/13, paras. 46.19 and 46.21–46.25; A/HRC/54/6, paras. 91.14, 91.18, 91.21, 91.22 and 91.71; A/HRC/54/8, paras. 135.1–135.12; A/HRC/54/9, paras. 137.6–137.11; A/HRC/54/10, paras. 122.10–122.14; and A/HRC/54/16, paras. 39.9, 39.10 and 39.72.
[20] For example, A/HRC/52/4, paras. 124.5–124.7, 124.9, 124.70–124.76; A/HRC/52/8, paras. 140.75–140.78, 140.80–140.86 and 140.220; A/HRC/53/13, para. 46.23, 46.25, 46.97, 46.100, 46.107 and 46.109; A/HRC/54/8, paras. 135.2–135.4 and 135.6–135.15; A/HRC/54/9, paras. 137.7, 137.103, 137.107, 137.108, 137.113, 137.114 and 137.116; and A/HRC/54/10, paras. 122.61 and 122.62.
[21] For example, A/HRC/52/4, paras. 124.5, 124.78 and 124.82; A/HRC/52/8, paras. 140.87–140.89; and A/HRC/54/8, paras. 135.3 and 135.4.
[22] For example, A/HRC/52/4, paras. 124.81–124.84 124.86 and 124.90; A/HRC/52/8, paras. 140.2, 140.75–140.78 and 140.83; A/HRC/53/13, paras. 46.19, 46.23, 46.24, 46.96–46.99, 46.101, 46.103 and 46.107; A/HRC/54/6, paras.

اعدام،[۲۳] لغو مجازات[اعدام] برای جرایم مرتبط با مواد مخدر،[۲۴] انتشار اطلاعات سالانه در مورد مجازات اعدام به عنوان اولین گام برای لغو،[۲۵] پایان دادن به مجازات اعدام برای جرایم غیر خشونت‌آمیز مانند توهین به مقدسات[۲۶] و پایان دادن به مجازات اعدام برای کودکان[مجرم] و افراد دارای معلولیت می‌شدند.[۲۷]

۱۲. از میان دولت‌هایی که در حال حاضر چنین توصیه‌هایی دریافت می‌کنند، اسرائیل توصیه‌ای را برای بررسی تصویب دومین پروتکل اختیاری میثاق پذیرفت[۲۸] و پرو نیز از توصیه‌های ارائه‌شده به آن در مورد مجازات اعدام حمایت کرد.[۲۹]

ب) تحدید استفاده و دامنه مجازات اعدام یا محدودیت‌های استفاده از آن

۱۳. از اول ژانویه ۲۰۲۳، ایالت کالیفرنیای آمریکا، قانون عدالت نژادی سال ۲۰۲۰ خود را به ماسبق در مورد زندانیان محکوم به اعدام اِعمال کرد و به آن‌ها اجازه داد تا محکومیت‌های قطعی شده یا احکام آلوده به ملاحظات نژادی، قومیتی یا با منشاء ملیتی را به چالش بکشند.[۳۰]

ج) اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای که به لغو مجازات اعدام کمک می‌کنند

۱۴. در زمان نگارش[گزارش حاضر]، ۹۱ دولت اسناد تصویب یا الحاق خود را به دومین پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی با هدف لغو مجازات اعدام، [نزد سازمان ملل] تودیع کردند.[۳۱]

91.71–91.73, 91.79 and 91.84; A/HRC/54/9, paras. 137.105, 137.106, 137.111 and 137.115; A/HRC/54/10, para. 122.67; and A/HRC/54/16, paras. 39.69, 39.72 and 39.73.

[23] For example, A/HRC/54/16, paras. 39.70 and 39.74–39.76.

[24] For example, A/HRC/52/4, para. 124.87; A/HRC/52/8, paras. 140.84–140.86; and A/HRC/53/13, paras. 46.98 and 46.102.

[25] For example, A/HRC/52/8, para. 140.88.

[26] For example, A/HRC/53/13, para. 46.54.

[27] For example, ibid,. para. 46.95.

[28] A/HRC/54/16, para. 39.72; and A/HRC/54/16/Add.1.

[29] A/HRC/53/8/Add.1.

[30] See https://www.ospd.ca.gov/wp-content/uploads/2023/06/AB-256-Racial-Justice-Act retroactivity_Accessible.pdf.

[31] See https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-12&chapter=4&clang=_en.

۱۵. نهادهای نظارتی مبتنی بر معاهدات بین المللی حقوق بشر دولت‌ها را از جمله مصر،[۳۲] لسوتو،[۳۳] مراکش،[۳۴] فدراسیون روسیه،[۳۵] سنگاپور،[۳۶] سریلانکا،[۳۷] ترینیداد و توباگو[۳۸] و تونس،[۳۹] تشویق کردند که تصویب یا الحاق به دومین پروتکل اختیاری میثاق[بین المللی حقوق مدنی وسیاسی] را در نظر بگیرند. نهادهای مزبور همچنین از کشورهایی از جمله مصر،[۴۰] لسوتو،[۴۱] سنگاپور، [۴۲] ترینیداد و توباگو[۴۳] و ایالات متحده آمریکا[۴۴] دعوت کردند تا اعلان تعلیق در استفاده از مجازات اعدام را با هدف لغو آن بررسی کنند.

۱۶. در نوامبر ۲۰۲۲، کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و مردم قطعنامه‌ای را در مورد مجازات اعدام و ممنوعیت شکنجه و بدرفتاری به تصویب رساند. در این قطعنامه، کمیسیون از کشورهای عضو منشور آفریقایی حقوق بشر و مردم که مجازات اعدام در آن‌ها وجود دارد خواست تا احکام اعدام را برای همه افرادی که در حال حاضر در انتظار اعدام هستند، تبدیل کنند و گام‌هایی در جهت لغو مجازات اعدام، از جمله تصویب دومین پروتکل اختیاری میثاق[بین المللی حقوق مدنی و سیاسی] بردارند و از تصویب پیش‌نویس پروتکل منشور آفریقایی در مورد لغو مجازات اعدام در آفریقا توسط اتحادیه آفریقا حمایت کنند. در قطعنامه مزبور، کمیسیون همچنین از کشورهای عضوی که [تدابیر] تعلیق اعدام را اتخاذ نموده بودند، خواست تا سایر اقدامات قانونی معین برای لغو کامل مجازات اعدام را در دستور کار قرار دهند.[۴۵]

۱۷. در ژوئن ۲۰۲۳، کمیسیون بین آمریکایی حقوق بشر اعدام مایکل تیسیوس در ایالات متحده آمریکا که علی‌رغم تدابیر احتیاطی صادره توسط کمیسیون[خطاب به دولت آمریکا]، اجرا گردید، محکوم کرد. کمیسیون

[32] CAT/C/EGY/CO/5, para. 38 (a).
[33] CCPR/C/LSO/CO/2, para. 26 (b).
[34] CAT/C/MAR/CO/4, para. 21.
[35] CRC/C/RUS/CO/6-7, para. 51 (c).
[36] CRPD/C/SGP/CO/1, para. 20.
[37] CCPR/C/LKA/CO/6, para. 25.
[38] CCPR/C/TTO/CO/5, para. 30 (c).
[39] CEDAW/C/TUN/CO/7, para. 70.
[40] CAT/C/EGY/CO/5, para. 38 (a).
[41] CCPR/C/LSO/CO/2, para. 26 (a).
[42] CEDAW/C/SGP/CO/6, para. 18 (a).
[43] CCPR/C/TTO/CO/5, para. 30 (c).
[44] CCPR/C/USA/CO/5, para. 31 (a).
[45] See https://achpr.au.int/index.php/en/adopted-resolutions/544-resolution-death-penalty-and-prohibition-torture-and-cruel.

مزبور ابراز تاسف کرد که فرصت تصمیم‌گیری در مورد دادخواست زندانی که ادعا شده بود حق او برای دادرسی عادلانه[در آمریکا] نقض شده، از وی سلب شد.[۴۶]

۱۸. گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در بلاروس ابراز نگرانی کرد که بلاروس تنها کشور اروپایی است که مجازات اعدام را اِعمال کرده و آن را به طور منظم اجرا می‌کند. گزارشگر ویژه یاد شده خاطرنشان کرد که بلاروس تمام تدابیر تامینی کمیته حقوق بشر در رابطه با اجرای مجازات اعدام را نقض کرده است.[۴۷]

د) بازگرداندن استفاده از مجازات اعدام، گسترش دامنه آن یا از سرگیری اعدام ها

۱۹. به گفته کمیته حقوق بشر[به عنوان مرجع نظارتی میثاق بین المللی حقوق مدنی وسیاسی]، کشورهای عضو میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی که مجازات اعدام را لغو کرده‌اند، خواه با اصلاح قوانین داخلی خود، عضویت در دومین پروتکل اختیاری این میثاق یا تصویب سند بین‌المللی دیگری که آن‌ها را ملزم به لغو مجازات اعدام کند، از اعاده مجدد آن منع می‌شوند. کمیته[مذکور] متذکر شده است که پروتکل دوم اختیاری، مانند میثاق، حاوی بندهای فسخ نیست و کشورهای عضو نمی‌توانند آن را رد کنند، و بنابراین لغو مجازات اعدام از نظر قانونی غیر قابل فسخ است. علاوه بر این، کشورهای طرف میثاق نمی‌توانند جرمی را که در زمان تصویب یا متعاقب آن مستوجب مجازات اعدام نباشد، به جرمی این‌چنینی تبدیل کنند.[۴۸] کمیته اعلام کرده است که اتخاذ اقداماتی برای افزایش عملی نرخ استفاده و میزان توسل به مجازات اعدام توسط کشورهای عضو، برخلاف هدف ماده ۶ میثاق است.[۴۹]

۲۰. در طول دوره گزارش[حاضر]، کمیته منع شکنجه[به عنوان مرجع نظارتی کنوانسیون منع شکنجه]، نسبت به تعداد فزاینده مواردی که در کشور مصر به مجازات اعدام حکم داده شده و اجرا می شود، ابراز نگرانی کرد.[۵۰] گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران نسبت به افزایش شدید اعدام‌ها در این کشور به ویژه افزایش تصاعدی اعدام مجرمان مواد مخدر و از سرگیری اجرای حکم اعدام در ملاء عام ابراز نگرانی کرد.[۵۱] اقدامات تقنینی متعدد برای بازگرداندن مجازات اعدام در فیلیپین نیز مورد انتقاد قرار گرفت.[۵۲]

---

[46] See https://www.oas.org/en/iachr/jsForm/?File=/en/iachr/media_center/preleases/2023/124.asp.
[47] A/HRC/53/53, paras. 92 and 93.
[48] General comment No. 36 (2018), para. 34.
[49] Ibid., para. 50.
[50] CAT/C/EGY/CO/5, para. 37.
[51] A/HRC/52/67, para. 63.
[52] CCPR/C/PHL/CO/5, para. 25.

۲۱. همچنین در طول دوره گزارش[حاضر]، علی‌رغم کاهش تعداد کشورهای مجری مجازات اعدام، تعداد افراد اعدام‌شده در سراسر جهان رو به افزایش بوده است.[سازمان غیردولتی] عفو بین‌الملل در سال ۲۰۲۲، ۸۸۳ اعدام را در ۲۰ کشور به ثبت رساند که نشان‌دهنده افزایش ۵۳ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۱ است.[۵۳] در سال ۲۰۲۳، ۱۱۵۳ اعدام را در ۱۶ کشور به ثبت رساند که نشان‌دهنده افزایش ۳۱ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۲ و بالاترین تعداد اعدام‌هایی است که طی هشت سال گذشته ثبت کرده است؛ و این درحالی است که تعداد کشورهای مجری احکام اعدام از همیشه کمتر بوده است.[۵۴] این ارقام نشان‌دهنده یک روند جهانی است که بر اساس آن، تعداد اعدام‌ها در کشورهای معدودی که احکام اعدام هم‌چنان در آن‌ها صادر و اجرا می‌شود، به طور قابل ملاحظه‌ای رو به افزایش است.[۵۵]

۲۲. به گفته[سازمان غیردولتی] عفو بین‌الملل، افزایش شدید اعدام‌ها در سال ۲۰۲۲ عمدتاً به دلیل افزایش تعداد اعدام‌های شناخته‌شده در خاورمیانه و شمال آفریقا بود که در مقایسه با سال ۲۰۲۱، ۵۹ درصد افزایش یافت. اعدام‌ها در خاورمیانه و شمال آفریقا ۹۳ درصد از اعدام‌های شناخته‌شده در جهان در سال ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده است. از این تعداد، ۷۰ درصد در جمهوری اسلامی ایران و ۲۴ درصد در عربستان سعودی انجام شده است.[۵۶]

۲۳. بر اساس گزارش[سازمان غیر دولتی] عفو بین‌الملل راجع به افزایش ۴۸ درصدی اعدام‌های ثبت‌شده در جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۲۳ این روند هم‌چنان تشدید شده است. این گزارش نشان داد که در سال ۲۰۲۳ جمهوری اسلامی ایران به تنهایی ۷۴ درصد از کل اعدام‌های ثبت‌شده در سراسر جهان و عربستان سعودی ۱۵ درصد آن‌ها را به خود اختصاص داده است.[۵۷]

۲۴. به نظر می‌رسد داده‌های جهانی از منابع دیگر این ارزیابی را پشتیبانی می‌کند. در اوایل ماه مه ۲۰۲۳، کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد نسبت به تعداد «وحشتناک» اعدام‌هایی که از ابتدای سال جاری در جمهوری اسلامی ایران به وقوع پیوسته بود، ابراز تاسف کرد؛ چراکه در بازه‌ی تهیه گزارش، به طور میانگین هر هفته بیش از ۱۰ نفر در ایران اعدام شدند. بیشتر اعدام‌ها در اجرای احکام جرایم مرتبط با مواد مخدر بوده و به‌طور نامتناسبی

[53] See https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/05/death-penalty-2022-executions-skyrocket/.
[54] Amnesty International, “Global report: death sentences and executions 2023” (London, 2024), p. 9.
[55] Ibid., p. 7.
[56] Amnesty International, “Global report: death sentences and executions 2022” (London, 2023), p. 7.
[57] Amnesty International, “Global report: 2023”, p. 9.

تعداد قابل توجهی از اعدام‌شدگان، از اعضای اقلیت‌های جامعه بوده‌اند.[۵۸] گزارشگران ویژه شورای حقوق بشر[سازمان ملل] نیز این موج اعدام‌ها را محکوم کردند.[۵۹] در ۲۴ ژانویه ۲۰۲۴، کمیساریای عالی[حقوق بشر] ابراز نگرانی کرد که تنها در ژانویه ۲۰۲۴ دست کم ۵۴ نفر در جمهوری اسلامی ایران اعدام شده اند.[۶۰]

۲۵. در نوامبر ۲۰۲۲، دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) گزارش داد که پس از پایان دادن به تعلیق غیررسمی ۲۱ ماهه ممنوعیت صدور احکام اعدام در مقابله با جرایم مرتبط با مواد مخدر، اعدام‌ها تقریباً هر روز در طول دو هفته در عربستان سعودی انجام شده است. هفده مرد بین ۱۰ تا ۲۲ نوامبر ۲۰۲۲ به دلیل ارتکاب جرایم مواد مخدر و قاچاق اعدام شدند.[۶۱]

۲۶. در سال ۲۰۲۲ اعدام‌ها در کویت و در کشور فلسطین برای اولین بار پس از سال ۲۰۱۷ از سر گرفته شد.[۶۲] جمعیت محکومان به اعدام در پاکستان در سال ۲۰۲۳ به میزان قابل توجهی افزایش یافت و ۶۰۳۹ نفر در انتظار اعدام بودند که تقریباً دو برابر ۳۸۳۱ نفر گزارش‌شده در سال ۲۰۲۲ است.[۶۳] در دسامبر ۲۰۲۲، دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد گزارش داد که حاکمیت دوفاکتو(در عمل) طالبان در افغانستان اعدام ها و البته اعدام در ملاء عام را از سر گرفته اند.[۶۴]

۲۷. در برخی کشورها، فرآیندهای پارلمانی و قضایی منجر به حرکت های قهقرایی در مورد مجازات اعدام شده است. بلاروس قانون جزایی خود را اصلاح کرد تا مجازات اعدام را برای مقامات دولتی و پرسنل نظامی که به جرم خیانت شدید[۶۵] محکوم می‌شوند، اضافه کند و حتی یک نفر را در طول دوره گزارش[حاضر] اعدام کرد.[۶۶]

۲۸. در سال ۲۰۲۳، اوگاندا قانون ضد همجنس‌گرایی را تصویب کرد که در میان سایر نقص‌های جدی، مجازات اعدام را برای چندین عمل طبقه‌بندی‌شده ذیل عنوان "همجنس‌گرایی تشدیدشده" تجویز کرد.[۶۷] کمیساریای عالی

---

[58] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/05/iran-frightening-number-executions-turk-calls-end-death-penalty.
[59] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/05/iran-un-experts-condemn-recent-executions-urge-moratorium-death-penalty.
[60] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/01/iran-sharp-spike-use-death-penalty.
[61] See https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2022/11/saudi-arabia-resumption-executions-drug-related-offences.
[62] See https://www.aljazeera.com/news/2022/11/16/kuwait-executes-seven-people-despite-international-outcry; and https://news.un.org/en/story/2022/09/1126021.
[63] See https://jpp.org.pk/wp-content/uploads/2023/10/JPP_DP_REPORT_23-.pdf.
[64] See https://news.un.org/en/story/2022/12/1131487.
[65] See communication BLR 2/2023, available at https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownLoadPublicCommunicationFile?gId=27939.
[66] See https://spring96.org/en/news/110810.

حقوق بشر سازمان ملل متحد از تصمیم دادگاه قانون اساسی اوگاندا مبنی بر حمایت از این قانون در برابر چالش‌های قانون اساسی ابراز تاسف کرد و از مقامات[این کشور] خواست آن را لغو کنند.[۶۸]

۲۹. در عراق، مقامات بدون اطلاع قبلی اقدام به اعدام دسته جمعی ۱۳ نفر در زندان مرکزی ناصریه کردند.[۶۹] اندکی پس از آن، چندین نفر از گزارشگران ویژه[شورای حقوق بشر سازمان ملل] نسبت به گزارش‌ها مبنی‌بر آغاز اعدام‌های دسته‌جمعی عراق در نظام زندان‌های عراق ابراز نگرانی عمیق کردند و اشاره کردند که بیش از ۲۵۰ نفر از مردم ممکن است در معرض خطر اعدام قریب‌الوقوع باشند.[۷۰]

۳۰. مجلس نمایندگان فیلیپین مشغول بررسی شش لایحه در خصوص احیای مجازات اعدام، از جمله به عنوان مجازاتی برای قاچاقچیان مواد مخدر در سطوح بالا، می‌باشد.[۷۱] در کشور گویان، دادگاه استیناف قانون اساسی،[۷۲] و در کشور ترینیداد و توباگو، کمیته قضایی شورای مسائل خاص مجازات اعدام اجباری را تایید کردند.[۷۳]

۳۱. در ۱۵ مارس ۲۰۲۴، جمهوری دموکراتیک کنگو با استناد به لزوم رهایی ارتش خود از شر خائنان و مهار تجدید حیات تروریسم و راهزنی، تعلیق مجازات اعدام را لغو کرد.[۷۴] این اقدام موجب شد که مجازات اعدام در طیف وسیعی از زمینه‌ها، از جمله زمان جنگ، حالت‌های محاصره یا اضطرار، عملیات پلیس برای بازگرداندن نظم عمومی و سایر شرایط استثنایی اعمال شود.[۷۵] در نیجریه، مجلس سنا مجازات اعدام را برای افرادی که به جرم قاچاق مواد مخدر محکوم شده‌اند، تصویب کرد.[۷۶]

۳۲. در ایالات متحده آمریکا، ایالت فلوریدا دو قانون را تصویب کرد که دامنه مجازات اعدام را گسترش داد، یکی از آن‌ها آستانه اجرای مجازات اعدام را با صدور جواز مجازات اعدام با توصیه حداقل ۸ نفر از ۱۲ نفر هیئت منصفه،

---

[67] See https://apnews.com/article/uganda-lgbtq-bill-signed-museveni-e236013019a26a0348968e6593f04f14.
[68] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/04/uganda-turk-dismayed-ruling-upholding-discriminatory-anti-gay-law.
[69] See https://time.com/6589057/iraq-mass-executions-capital-punishment/.
[70] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/01/iraq-must-immediately-stop-mass-unannounced-executions-un-experts.
[71] Harm Reduction International, "The death penalty for drug offences: global overview 2022" (London, 2023), p. 25.
[72] See https://guyanatimesgy.com/appeal-court-quashes-death-sentence-imposed-on-3-ex-gdf-coast-guards/.
[73] See https://www.jcpc.uk/cases/docs/jcpc-2020-0051-judgment.pdf.
[74] https://www.reuters.com/world/africa/congo-lifts-moratorium-death-penalty-justice-ministry-circular-shows-2024-03-15/.
[75] See https://www.peinedemort.org/document/12106/Note-Circulaire-relative-a-la-levee-du-moratoire-sur-l-execution-de-la-peine-de-mort-en-Republique-democratique-du-Congo (in French).
[76] See https://www.reuters.com/world/africa/nigerias-senate-proposes-death-penalty-drug-trafficking-2024-05-09/.

به جای اتفاق نظر همگی، کاهش می‌دهد.[۷۷] قانون دیگر مجازات اعدام را در موارد تجاوز به کودک زیر ۱۲ سال به صورت اختیاری[وبه صلاحدید دادگاه] پیش بینی می کند.[۷۸] علاوه بر این، ایالت آیداهو جوخه تیراندازی را به عنوان یک روش اعدام به روند اجرا بازگرداند.[۷۹]

۳) شفافیت و استفاده از مجازات اعدام

۳۳. شورای حقوق بشر[سازمان ملل] در قطعنامه ۳۵/۵۴ خود از کشورهایی که هنوز مجازات اعدام را لغو نکرده‌اند، خواسته است تا اطلاعات کامل، دقیق و مرتبط را به طور نظام مند و عمومی به تفکیک جنسیت، سن، ملیت، نژاد، معلولیت و سایر معیارهای قابل اجرا ، با توجه به موارد اجرای مجازات اعدام، در دسترس قرار دهند. در این قطعنامه، شورا اشاره کرد که چنین اطلاعاتی می‌تواند به بحث‌های آگاهانه و شفاف ملی و بین‌المللی [در مورد این مجازات] کمک کند، با توجه به اینکه دسترسی به اطلاعات موثق در مورد اِعمال مجازات اعدام، ذینفعان ملی و بین‌المللی را قادر می‌سازد تا دامنه این اقدامات را درک و ارزیابی کنند.

۳۴. مجمع عمومی[سازمان ملل] این توصیه را در قطعنامه ۲۲۲ /۷۷خود تکرار کرد و دبیرکل[سازمان ملل متحد] بر اهمیت آن تأکید نمود و به کشورها توصیه کرد که به طور نظام مند و علنی اطلاعات کامل، دقیق و تفکیک‌شده در مورد احکام اعدام، از جمله در مورد عفو، تخفیف و تجدیدنظر، ارائه دهند تا بتوان یک بحث عمومی و کاملاً آگاهانه در مورد دامنه استفاده از مجازات اعدام و تأثیر آن بر حقوق ارائه داد.[۸۰]

۳۵. دستیابی به ارقام جهانی دقیق در مورد اِعمال مجازات اعدام همچنان دشوار است. چین و ویتنام همچنان داده‌های مربوط به استفاده از مجازات اعدام را به عنوان اسرار دولتی طبقه‌بندی می کنند.[۸۱] با این حال، در فوریه ۲۰۲۴، مدت کوتاهی پس از برگزاری[دور جدید یو پی آر چین یا] ارزیابی دوره‌ای جهانی چین در شورای حقوق بشر، دادگاه عالی خلق چین طبق گزارش‌ها مجموعه‌ای از تصمیم‌های بازنگری مجازات اعدام را که در سال‌های

[77] See https://www.wusf.org/politics-issues/2023-04-20/unanimous-juries-are-no-longer-required-for-florida-death-penalty-sentences.
[78] See https://www.cbsnews.com/miami/news/florida-death-penalty-in-child-rapes-to-take-effect/.
[79] See https://www.idahostatesman.com/news/politics-government/state-politics/article276868683.html.
[80] A/HRC/54/33, para. 64.
[81] Amnesty International, “Global report: 2023”, p. 6.

۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ صادر شده بود، منتشر کرد. در ۱۷ آوریل ۲۰۲۴، در مجموع ۲۱۶ مورد از تصمیمات تجدید نظر مجازات اعدام در دسترس عموم قرار گرفت.

۳۶. در دسامبر ۲۰۲۲، کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد از اینکه بیش از ۱۳۰ نفر توسط دادگاه های نظامی مخفی در میانمار پس از کودتای نظامی در سال ۲۰۲۱ به اعدام محکوم شده‌اند، ابراز شگفتی کرد. او هشدار داد که دادگاه‌های نظامی بر خلاف ابتدایی‌ترین روند دادرسی یا ضمانت‌های دادرسی عادلانه، به‌طور مداوم هیچ درجه‌ای از شفافیت را رعایت نکرده‌اند. ارتش میانمار چهار اعدام را در ژوئیه ۲۰۲۲ اجرا کرده بود که این آمار در ۳۰ سال گذشته بی‌سابقه بود.[۸۲]

۳۷. در نوامبر ۲۰۲۲، کمیته منع شکنجه[به عنوان مرجع نظارتی کنوانسیون منع شنجه] از اینکه اوگاندا اطلاعات دقیق و تفکیک‌شده‌ای در مورد تعداد افرادی که محکوم به اعدام هستند ارائه نکرده است، ابراز تأسف کرد.[۸۳] کمیته حقوق بشر[به عنوان مرجع نظارتی میثاق بین المللی حقوق مدنی وسیاسی نیز] به شدت نگران نابرابری‌های نژادی در اِعمال مجازات اعدام در ایالات متحده بوده که تأثیر نامتناسبی بر مردم آفریقایی‌تبار دارد.[۸۴]

٤) تدابیر تضمین کننده حمایت از حقوق کسانی که با مجازات اعدام روبرو هستند

۳۸. شورای حقوق بشر [سازمان ملل] در قطعنامه ۵۴/۳۵ خود، بر تدابیری تضمین‌کننده و حمایتی در برابر حقوق افرادی که با مجازات اعدام روبرو هستند، تأکید کرد.[این تدابیر] حداقل استانداردهای بین‌المللی شناخته‌شده برای کشورهایی است که همچنان مجازات اعدام را اِعمال می کنند و باید از سوی آنها رعایت شود.[۸۵] کمیته حقوق بشر در نظر تفسیری عام شماره ۳۶ (۲۰۱۸) خود، اصطلاحات «شدیدترین جنایات»، احکام اعدام اجباری، تضمین های دادرسی عادلانه، حق درخواست عفو یا تخفیف، روش‌های اعدام، و حمایت از نوجوانان، افراد دارای معلولیت و زنان باردار را مورد بررسی قرار داد.[۸۶]

[82] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/12/myanmar-un-human-rights-chief-alarmed-death-sentences-secretive-military.
[83] CAT/C/UGA/CO/2, para. 39.
[84] CCPR/C/USA/CO/5, para. 30.
[85] Economic and Social Council resolution 1984/50 of 25 May 1984, annex; and E/2015/49, para. 60.
[86] General comment No. 36 (2018), paras. 32–51.

الف) محدودیت استفاده از مجازات اعدام برای «شدید ترین جنایات»

۳۹. بند ۲ ماده ۶ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مقرر دارد که دولت‌ها باید فقط برای «شدیدترین جنایات» مجازات اعدام را اِعمال کنند. کمیته حقوق بشر اشاره کرده است که اصطلاح «شدیدترین جنایات» باید به صورت مضیق تفسیر شود و فقط باید مربوط به جنایات شدیدی که شامل قتل عمدی است، منظور شود. کمیته اعلام کرد جرایمی که به طور مستقیم و عمدی منجر به مرگ نمی‌شوند، مانند جرایم مربوط به مواد مخدر، اگرچه ماهیت جدی دارند، هرگز نمی‌توانند مبنایی برای اِعمال مجازات اعدام در چارچوب حق حیات باشند.[۸۷]

۴۰. افزایش قابل توجهی در تعداد اعدام‌ها برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در طول دوره‌ی گزارش[حاضر] دیده شد. بر اساس گزارش[سازمان] عفو بین‌الملل، در سال ۲۰۲۲، ۳۲۵ مورد اعدام برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در سراسر جهان انجام شده است که بیش از دو برابر تعداد اعدام‌های سال ۲۰۲۱ است.[۸۸] در سال ۲۰۲۳، ۵۰۸ مود اعدام در سطح جهان برای جرایم مرتبط با مواد مخدر گزارش شده که نسبت به سال ۲۰۲۲ بیش از ۵۶ درصد افزایش داشته است.[۸۹] سازمان بین‌المللی کاهش آسیب گزارش داد که جرایم مرتبط با مواد مخدر تقریباً ۴۲ درصد از کل اعدام‌های تاییدشده در سطح جهان در سال ۲۰۲۳ را تشکیل می‌دهند که بالاترین رقم ثبت‌شده از سال ۲۰۱۶ است. به گفته این سازمان، ۹۸ درصد از کل اعدام‌های تاییدشده برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در سال ۲۰۲۳ در جمهوری اسلامی ایران انجام شده است.[۹۰]

۴۱. تا پایان سال ۲۰۲۳، ۳۴ کشور همچنان حکم به مجازات اعدام را برای جرائم مرتبط با مواد مخدر صادر کردند، یک کشور کمتر از سال ۲۰۲۲، و حداقل ۳۰۰۰ نفر در ۱۹ کشور به دلیل جرایم مرتبط با مواد مخدر در انتظار اعدام بودند.[۹۱]

۴۲. پارلمان سریلانکا مجازات اعدام را به جرائم مرتبط با مواد مخدر تعمیم داد و برای در اختیار داشتن و قاچاق ۵ گرم یا بیشتر متامفتامین مجازات اعدام را در نظر گرفت.[۹۲] سنگاپور در سال ۲۰۲۳، ۵ نفر را به دلیل جرایم مرتبط با

[87] Ibid., para. 35.
[88] Amnesty International, "Global report: 2022", p. 8.
[89] Amnesty International, "Global report: 2023".
[90] Harm Reduction International, "The death penalty for drug offences: global overview 2023" (London, 2024), pp. 10 and 13.
[91] Ibid., p. 8.
[92] Amnesty International, "Global report: 2022", p. 25.

مواد مخدر اعدام کرد[۹۳] و طبق گزارش‌ها، ویتنام حداقل ۳۴ نفر را به دلیل جرایم مرتبط با مواد مخدر در همان سال به اعدام محکوم کرد.[۹۴]

۴۳. پاکستان مجازات اعدام را برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در ژوئیه ۲۰۲۳ حذف کرد.[۹۵] با این حال، طبق گزارش‌ها، قضات تا ژانویه ۲۰۲۴ به صدور حکم اعدام برای جرایم مرتبط با مواد مخدر ادامه داده‌اند.[۹۶] در اکتبر ۲۰۲۳، طبق گزارش‌ها، هنوز ۱۰۲۶ نفر برای ارتکاب جرایم مربوط به مواد مخدر در پاکستان در انتظار اعدام بودند؛ که[این امر] بر اهمیت لزوم اتخاذ سیاستی برای ارزیابی مجدد احکام محکومان اعدام[در این کشور] به دلیل ارتکاب جرایم مرتبط با مواد مخدر تاکید می کند.[۹۷]

۴۴. اقلیت‌های قومی، اتباع خارجی و زنان به‌طور منحصر به فردی در معرض مجازات اعدام برای جرایم مرتبط با مواد مخدر هستند. سازمان بین‌المللی کاهش آسیب گزارش داد که حدود ۴۰ درصد از اعدام‌شدگان به دلیل جرایم مرتبط با مواد مخدر در جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۲۲ از قومیت بلوچ بودند و این در حالی است که اقلیت بلوچ تقریباً ۲ درصد از جمعیت را تشکیل می‌دهند.[۹۸] بر اساس گزارش‌ها، چین یک تبعه جمهوری کره و دو تبعه فیلیپین را به دلیل جرایم مرتبط با مواد مخدر اعدام کرده است. هم‌چنین در کویت نیز یک تبعه سریلانکا به دلیل قاچاق مواد مخدر اعدام شده است که این اولین اعدام برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در این کشور از سال ۲۰۰۷ است.[۹۹] چندین نفر از گزارشگران ویژه[شورای حقوق بشر سازمان ملل] ابراز نگرانی کردند که تعداد نامتناسبی از کسانی که به دلیل جرایم مرتبط با مواد مخدر در سنگاپور به اعدام محکوم شده‌اند، اعضای گروه‌های اقلیت از پیشینه‌های اقتصادی ضعیف هستند.[۱۰۰]

---

[93] Harm Reduction International, "The death penalty for drug offences: 2023", p. 12.
[94] See https://videophapluat.baophapluat.vn/video/6-bi-cao-linh-an-tu-hinh-trong-vu-buon-ban-ma-tuy-tu-nghe-an-vao%20tp-hcm-67328/; https://www.vietnamplus.vn/son-la-10-an-tu-hinh-trong-vu-an-mua-ban-trai-phep-hon-21kg-ma-tuy-post866545.vnp; and https://nhandan.vn/tuyen-tu-hinh-18-bi-cao-ve-toi-mua-ban-van-chuyen-tang-tru-ma-tuy-post782131.html (all in Vietnamese).
[95] See https://jpp.org.pk/wp-content/uploads/2023/10/JPP_DP_REPORT_23-.pdf.
[96] Joint submission by Eleos Justice/Monash University (input 1). See also https://na.gov.pk/uploads/documents/64d4d874b52c0_506.pdf for confirmation that the relevant amendment to the Control of Narcotic Substances Act entered into force on 5 August 2023.
[97] Submission by Justice Project Pakistan.
[98] Harm Reduction International, "The death penalty for drug offences: 2022", p. 30.
[99] Harm Reduction International, "The death penalty for drug offences: 2023", p. 14.
[100] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/07/singapore-un-experts-call-immediate-moratorium-executions-drug-offences.

۴۵. از دیگر جرایم غیرخشونت‌آمیز که منجر به مجازات اعدام شده، می‌توان به کلاهبرداری انجام شده توسط یک توسعه‌دهنده املاک در ویتنام اشاره کرد.[۱۰۱] گزارش‌هایی از مصر[۱۰۲] و سریلانکا[۱۰۳] مبنی بر اینکه وضع مجازات اعدام برای جنایاتی که آستانه «شدیدترین جنایات» را برآورده نمی‌کنند، باعث نگرانی دو نهاد نظارتی معاهدات حقوق بشر شده است. جمهوری دموکراتیک کنگو پس از لغو تعلیق مجازات اعدام، اعلام کرد که مجازات اعدام برای فهرست بلندبالایی از جنایاتی که به طور گسترده با خیانت مرتبط هستند، مانند ترک انجام وظیفه از سر بزدلی و نامردی، فرار از خدمت، جاسوسی، شورش و امتناع از اطاعت از دستورات اِعمال خواهد شد. فهرست مزبور جرایم عادی مانند دزدی و اختلاس را نیز شامل می شود.[۱۰۴] اکثر این جرایم از آستانه «شدیدترین جنایات» پائین تر هستند.

۴۶. کمیته حقوق بشر تاکید کرده است که تحت هیچ شرایطی مجازات اعدام را نمی‌توان به عنوان مجازاتی علیه رفتاری اعمال کرد که جرم‌انگاری آن ناقض میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی است، از جمله زنا، همجنس‌گرایی، ارتداد، تشکیل گروه‌های مخالف سیاسی، یا توهین به رئیس دولت.[۱۰۵] کارشناس مستقل در مورد برخورداری افراد سالمند از تمام حقوق بشر، نگرانی عمیق خود را از اطلاعاتی مبنی بر اینکه دادگاهی در نیجریه سه مرد را پس از محکوم‌کردن آن‌ها به اتهام دست‌داشتن در همجنس‌گرایی به سنگسار محکوم کرده است، ابراز کرد.[۱۰۶] در آگوست ۲۰۲۳، دو مرد در اوگاندا با اتهامات جداگانه‌ای به «همجنس‌گرایی تشدیدشده» روبه‌رو بودند، جرمی که طبق قانون جدید ضد همجنس‌گرایی این کشور مجازات آن اعدام است.[۱۰۷]

۴۷. چندین نفر از گزارشگران ویژه[شورای حقوق بشر ملل متحد] نسبت به احکام اعدامی که جمهوری اسلامی ایران برای مردم به دلیل ابراز عقاید انتقادی از دولت و رهبران دینی صادر می‌کند، ابراز نگرانی کردند.[۱۰۸] به گفته

[101] See https://www.bbc.com/news/world-asia-68778636.
[102] CAT/C/EGY/CO/5, paras. 37 and 38 (b).
[103] CCPR/C/LKA/CO/6, paras. 24 and 25.
[104] See https://www.peinedemort.org/document/12106/Note-Circulaire-relative-a-la-levee-du-moratoire-sur-l-execution-de-la-peine-de-mort-en-Republique-democratique-du-Congo (in French).
[105] General comment No. 36 (2018), para. 36.
[106] A/HRC/54/26/Add.1, para. 34.
[107] See https://edition.cnn.com/2023/08/29/africa/ugandans-charged-aggravated-homosexuality-intl/index.html.
[108] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/05/iran-un-experts-alarmed-death-sentence-imposed-peaceful-activist-demand; https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/04/iran-un-experts-alarmed-death-sentence-imposed-rapper-and-songwriter-toomaj; https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/05/iran-un-experts-condemn-recent-executions-urge-moratorium-death-penalty; and https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/11/iran-stop-sentencing-peaceful-protesters-death-say-un-experts.

سازمان اروپایی حقوق بشر عربستان، بسیاری از پرونده‌های مربوط به ابراز عقیده و شرکت در تظاهرات در عربستان سعودی به عنوان تروریسم تحت پیگرد قانونی قرار گرفته و منجر به مجازات اعدام شده است.[۱۰۹]

ب) ممنوعیت استفاده اجباری از مجازات اعدام

۴۸. به گفته کمیته حقوق بشر، در تمامی موارد مربوط به اجرای مجازات اعدام، شرایط شخصی مجرم و شرایط خاص جرم باید توسط دادگاه صادرکننده حکم در نظر گرفته شود. از این رو، کمیته اظهار داشت که احکام اعدام اجباری که به دادگاه‌های داخلی هیچ اختیاری در مورد اینکه آیا جرم را به عنوان جرمی که مستلزم مجازات اعدام است تعیین کنند یا خیر، و اینکه آیا در شرایط خاصِ مجرم، حکم اعدام صادر کنند یا خیر، نمی‌دهد، ماهیت خودسرانه دارند.[۱۱۰] چنین احکام اعدام اجباری با محدودکردن مجازات اعدام به «جدی‌ترین جنایات» نیز ناسازگارند.[۱۱۱]

۴۹. در سال ۲۰۲۳، پارلمان مالزی دو لایحه را تصویب کرد که مجازات اعدام اجباری را برای ۱۱ جنایت لغو کرد و آن را با مجازات های دیگر جایگزین کرد.[۱۱۲] این قوانین در ۴ ژوئیه ۲۰۲۳[۱۱۳] لازم‌الاجرا شد و عالی‌ترین دادگاه مالزی اولین دسته از احکام اعدام را در نوامبر ۲۰۲۳ به حبس ابد تبدیل کرد.[۱۱۴]

۵۰. در ۱۴ نوامبر ۲۰۲۳، دادگاه عالی کشور ترینیداد و توباگو مردی را که ۲۴ سال محکومیت به اعدام برای قتل را پشت سر گذاشته بود، از زندان آزاد کرد.[۱۱۵]

۵۱. بر اساس گزارش‌ها، در سال ۲۰۲۳، احکام اعدام اجباری در افغانستان، غنا، ایران، مالزی، میانمار، نیجریه، پاکستان، عربستان سعودی، سنگاپور و ترینیداد و توباگو صادر شده اند.[۱۱۶] دیوان آفریقایی حقوق بشر و مردم در

[109] Submission by European Saudi Organization for Human Rights.
[110] General comment No. 36 (2018), para. 37; and A/HRC/39/19, para. 24.
[111] E/2015/49 and E/2015/49/Corr.1, para. 63.
[112] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/04/malaysia-un-experts-hail-parliamentary-decision-end-mandatory-death-penalty; and https://www.hrw.org/news/2023/04/11/malaysia-repeals-mandatory-death-penalty.
[113] See https://icomdp.org/malaysia-s-mandatory-death-penalty-abolition-comes-into-effect/.
[114] See https://thediplomat.com/2023/11/malaysia-commutes-first-batch-of-death-sentences-under-new-law/.
[115] See https://deathpenaltyproject.org/longest-serving-death-row-prisoner-in-tt-released-by-high-court/.
[116] Amnesty International, "Global report: 2023", p. 13.

تصمیمی در ۱ دسامبر ۲۰۲۲ اعلام کرد که مجازات اعدام اجباری برای قتل در جمهوری متحد تانزانیا حق بر حیات را نقض می کند.[۱۱۷]

ج) تضمین های دادرسی منصفانه

۵۲. به گفته کمیته حقوق بشر، نقض ضمانت‌های دادرسی عادلانه مندرج در ماده ۱۴ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی در دادرسی‌هایی که منجر به صدور حکم اعدام می‌شود، ماهیت حکم را خودسرانه کرده و نقض حق بر حیات است.[۱۱۸] چنین تخلفاتی شامل استفاده از اعترافات اجباری، فقدان[دسترسی به] نماینده[حقوقی] مؤثر، تأخیرهای بیش از حد و غیرموجه، عدم رعایت کلی انصاف در روند کیفری و عدم استقلال یا بی‌طرفی دادگاه بدوی یا تجدیدنظر می‌شود.[۱۱۹] سایر نقص‌های رویه‌ای جدی، مانند عدم اطلاع فوری به اتباع خارجی بازداشت‌شده در مورد حقوق‌کنسولی آنها و عدم ارائه فرصت به افرادی که قرار است به کشوری که در آن جانشان در معرض خطر واقعی است، اخراج شوند تا از رویه‌های تجدیدنظر موجود استفاده کنند، نیز ممکن است اعمال مجازات اعدام را مغایر با ماده ۶ (۱) میثاق کند.[۱۲۰]

۵۳. بر اساس گزارش‌ها ، برخی از احکام اعدام پس از دستگیری‌های خودسرانه، عدم رعایت ضمانت‌های دادرسی عادلانه و ادعای[اِعمال] شکنجه، از جمله در بحرین[۱۲۱] و عربستان سعودی،[۱۲۲] صادر شد. کمیته منع شکنجه و چندین نفر از گزارشگران ویژه[شورای حقوق بشر] نگرانی و خشم خود را نسبت به فقدان رعایت فرایند های مقتضی قانونی و عدم دادرسی عادلانه در چندین پرونده مجازات اعدام در بلاروس،[۱۲۳] مصر،[۱۲۴] ایران،[۱۲۵] عراق[۱۲۶] و عربستان سعودی[۱۲۷] ابراز کردند.

---

[117] See https://www.african-court.org/cpmt/storage/app/uploads/public/638/8d1/94a/6388d194a4da8742577700.pdf.
[118] General comment No. 36 (2018), para. 41; and general comment No. 32 (2007), para. 59.
[119] General comment No. 36 (2018), para. 41.
[120] Ibid., para. 42.
[121]
[122]
[123] A/HRC/53/53, para. 93.
[124] CAT/C/EGY/CO/5, para. 37
[125] A/HRC/52/67, paras. 9, 53, 55 and 75 (d).
[126] See https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/01/iraq-must-immediately-stop-mass-unannounced-executions-un-experts.
[127] A/HRC/WGAD/2022/36, para. 97.

د) حق درخواست عفو یا تخفیف

۵۴. بند ۴ ماده ۶ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، کشورهای عضو را ملزم می‌کند که به هر کسی که به اعدام محکوم شده است اجازه دهند درخواست عفو یا تخفیف مجازات کند و مقرر می‌دارد که عفو یا تخفیف در همه موارد مجازات اعدام ممکن است اعطا شود. به گفته کمیته حقوق بشر، کشورهای عضو موظفند اطمینان حاصل کنند که عفو، بخشودگی و تخفیف مجازات در شرایط مناسب اعطا می‌شود و احکام قبل از بررسی معنادار درخواست‌های عفو یا تخفیف مجازات و تصمیم‌گیری قطعی طبق رویه‌های مربوطه، اجرا نمی‌شوند. کمیته خاطرنشان کرده است که شرایط دریافت کمک و معاضدت نباید بی‌اثر، بی‌جهت سنگین، تبعیض‌آمیز یا به شیوه‌ای خودسرانه اعمال شود. کمیته همچنین گوشزد نموده است که کاهش دهی[برنامه ریزی شده] تعداد عفو و تخفیف‌های اعطایی ، برخلاف هدف ماده ۶ میثاق برای کشورهای عضو است.[۱۲۸]

۵۵. در سال ۲۰۲۲،[سازمان]عفو بین‌الملل عفو یا تخفیف احکام اعدام را در ۲۶ کشور و تبرئه زندانیان تحت حکم اعدام را در دست کم ۴ کشور ثبت کرد.[۱۲۹] در سال ۲۰۲۳، عفو یا تخفیف مجازات اعدام در ۲۷ کشور و ۹ تبرئه زندانیان تحت حکم اعدام در ۳ کشور ثبت شد.[۱۳۰] مالاوی ۲۵ حکم اعدام را به مجازات‌های دیگر کاهش داد که در نتیجه‌ی آن هیچ زندانی در انتظار اعدام باقی نماند.[۱۳۱] در کشور مالی، سه سرباز عاج که به دلیل ترور و توطئه علیه دولت به طور غیابی به اعدام محکوم شده بودند، در سال ۲۰۲۳ مورد عفو ریاست جمهوری قرار گرفتند.[۱۳۲] پس از لغو مجازات اعدام، رئیس جمهور زامبیا حکم اعدام ۳۹۰ زندانی باقی‌مانده محکوم به اعدام را به مجازات حبس ابد کاهش داد.[۱۳۳]

۵۶. رئیس جمهور اندونزی یک فرد محکوم به اعدام به دلیل ارتکاب جرایم مرتبط با مواد مخدر را عفو کرد.[۱۳۴] در کنیا، رئیس جمهور تمام احکام اعدام صادر شده قبل از ۲۲ نوامبر ۲۰۲۲ را به حبس ابد تبدیل کرد.[۱۳۵] دادگاه تجدید نظر در امارات متحده عربی حکم یک زن خارجی را که به اتهام قاچاق مواد مخدر به اعدام محکوم شده

---

[128] General comment No. 36 (2018), paras. 47 and 50.
[129] Amnesty International, “Global report: 2022”, p. 13.
[130] Amnesty International, “Global report: 2023”, p. 12.
[131] A/HRC/54/33, para. 22.
[132] See https://www.dw.com/en/mali-pardons-49-ivorian-soldiers/a-64311525.
[133] See https://www.barrons.com/news/zambia-commutes-nearly-400-death-sentences-after-law-change-01675886708.
[134] See https://www.amnesty.my/2023/05/16/press-release-death-penalty-reforms-bring-hope/.
[135] See https://allafrica.com/stories/202307250527.html; and https://www.knchr.org/Articles/ArtMID/2432/ArticleID/1168/Press-Release-Commutation-of-Death-Sentences-to-Life-Imprisonment-A-Welcome-Move.

بود، به حبس ابد تبدیل کرد.[۱۳۶] در ایالات متحده آمریکا، فرماندار ایالت اورگان تمام ۱۷ حکم اعدام باقی‌مانده در این ایالت را بدون امکان آزادی مشروط به حبس ابد تبدیل کرد.[۱۳۷]

۵۷. کمیته حقوق بشر ابراز نگرانی کرد که مرتکبان جرایم خاصی که مجازات آن اعدام است در سریلانکا به صراحت از عفو یا تخفیف محروم می شوند.[۱۳۸]

و) شیوه های اعدام و ممنوعیت اعدام در ملاء عام

۵۸. به گفته کمیته حقوق بشر، کشورهای عضوی که مجازات اعدام را لغو نکرده‌اند، باید آن را به گونه‌ای اجرا کنند که ماده ۷ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی که برخی از روش‌های اعدام از جمله سنگسار، تزریق داروهای کشنده آزمایش‌نشده، اعدام در ملاء عام و نیز سایر روش‌های دردناک و تحقیرآمیز اعدام را ممنوع می‌کند، رعایت شود. کمیته اعلام کرده است که رعایت‌نکردن ماده ۷ به طور اجتناب‌ناپذیری اعدام را خودسرانه کرده که در نتیجه ، نقض ماده ۶ تلقی خواهد شد.[۱۳۹] شورای حقوق بشر[سازمان ملل] در قطعنامه ۴۸/۹ از کشورهایی که هنوز مجازات اعدام را لغو نکرده‌اند، خواست تا در مورد روش‌های اعدام خود شفاف باشند.

۵۹. بر اساس گزارش مرکز اطلاع رسانی مجازات اعدام، در جولای ۲۰۲۲، ایالت آلاباما طولانی‌ترین اعدام ناموفق با تزریق مرگبار در تاریخ ایالات متحده آمریکا را انجام داد که تخمین زده می‌شود حداقل سه ساعت به طول انجامیده باشد.[۱۴۰] دو اعدام ناموفق با تزریق مرگبار در آلاباما به دلیل اثرگذاری بر خطوط داخل وریدی متوقف شد،[۱۴۱] به علاوه سه اعدام ناموفق با تزریق مرگبار در ایالت های آریزونا، آیداهو و تگزاس انجام شد.[۱۴۲] کمیته حقوق بشر[سازمان ملل] از کمبود اطلاعات ارائه‌شده توسط ایالات متحده در مورد ادعاهای استفاده از داروهای

---

[136] See https://www.middleeastmonitor.com/20220708-uae-court-hands-israel-woman-life-sentence/.
[137] See https://oregoncapitalchronicle.com/2022/12/13/oregon-gov-kate-brown-commutes-17-death-sentences-ending-death-row/.
[138] CCPR/C/LKA/CO/6, para. 24.
[139] General comment No. 36 (2018), para. 40.
[140] See https://deathpenaltyinfo.org/facts-and-research/dpic-reports/dpic-year-end-reports/the-death-penalty-in-2023-year-end-report; and https://deathpenaltyinfo.org/private-autopsy-documents-carnage-experienced-by-alabama-death-row-prisoner-joe-nathan-james-during-longest-botched-lethal-injection-execution-in-history.
[141] See https://deathpenaltyinfo.org/federal-court-orders-alabama-to-preserve-evidence-of-botched-attempted-execution-of-alan-miller; and https://deathpenaltyinfo.org/after-u-s-supreme-court-overturns-lethal-injection-stay-alabama-tries-and-fails-to-execute-kenneth-eugene-smith.
[142] See https://deathpenaltyinfo.org/executions/botched-executions; and https://deathpenaltyinfo.org/idaho-halts-first-lethal-injection-execution-in-12-years-after-failure-to-establish-i-v-lines.

کشنده آزمایش‌نشده برای اعدام زندانیان و موارد گزارش‌شده در مورد درد غیر قابل تحمل ناشی از استفاده از آن داروها و اعدام‌های ناموفق ابراز تأسف کرد.[۱۴۳]

۶۰. در ژانویه ۲۰۲۴، در ایالت آلاباما، ایالات متحده آمریکا، مردی با روش جدید و آزمایش‌نشده خفگی توسط گاز نیتروژن اعدام شد. به گفته یک شاهد عینی، این روند چند دقیقه طول کشید و زندانی را در رنج شدید قرار داد.[۱۴۴] کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد عمیقاً از این اعدام ابراز تاسف کرد و ابراز نگرانی کرد که این اعدام می تواند به منزله شکنجه یا بدرفتاری تلقی شود.[۱۴۵] اندکی پس از آن، لایحه‌هایی در مورد تایید خفگی از طریق گاز نیتروژن به عنوان روشی برای اجرای اعدام در ایالت های کانزاس،[۱۴۶] لوئیزیانا،[۱۴۷] نبراسکا[۱۴۸] و اوهایو[۱۴۹] ارائه شد.

۶۱. طبق گزارش ها، اعدام در ملاء عام در افغانستان[۱۵۰] و ایران[۱۵۱] انجام شده است.

۶۲. به گفته کمیته حقوق بشر[سازمان ملل]، عدم اطلاع‌رسانی به موقع به افراد محکوم به اعدام در مورد زمان اجرای اعدام آن‌ها، به عنوان یک قاعده، نوعی بدرفتاری است که اعدام را در مغایرت با ماده ۷ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی قرار می‌دهد.[۱۵۲]

[143] CCPR/C/USA/CO/5, para. 30.
[144] Submission of Jeff Hood. See also https://www.aclu.org/news/capital-punishment/alabama-has-executed-a-man-with-nitrogen-gas-despite-jurys-life-verdict.
[145] See https://www.ohchr.org/en/statements/2024/01/alabama-execution.
[146] See https://kansasreflector.com/2024/02/09/attorney-general-in-kansas-sponsors-bill-adding-hypoxia-option-for-executing-capital-murderers/.
[147] See https://www.nbcnews.com/news/us-news/louisiana-lawmakers-bill-allow-nitrogen-gas-executions-rcna138066.
[148] See https://apnews.com/article/death-penalty-nitrogen-nebraska-alabama-76bba87753bc1ab20b0bc50a09991ec8.
[149] See https://ohiocapitaljournal.com/2024/04/18/ohio-house-holds-first-hearing-for-new-nitrogen-gas-death-penalty-method/.
[150] See https://news.un.org/en/story/2022/12/1131487.
[151] Amnesty International, “Global report: 2023”, p. 13.
[152] General comment No. 36 (2018), para. 40.

۵) استفاده از مجازات اعدام علیه کودکان و افراد با معلولیت‌های روانی-اجتماعی یا فکری

الف) کودکان

۶۳. بند ۵ ماده ۶ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و بند الف ماده ۳۷ کنوانسیون حقوق کودک، اِعمال مجازات اعدام را برای جنایات مرتکبانی که در زمان ارتکاب جرم زیر ۱۸ سال سن داشته‌اند، ممنوع کرده است. کمیته حقوق کودک[به عنوان مرجع نظارتی کنوانسیون حقوق کودک] اعلام کرده که بند الف ماده ۳۷ منعکس‌کننده منع حقوق بین‌الملل عرفی نسبت به اجرای مجازات اعدام برای جنایاتی است که توسط افراد زیر ۱۸ سال انجام شده است[۱۵۳] و معیار صریح و قاطع، سن فرد در زمان ارتکاب جرم است.[۱۵۴] اگر دلیل قابل اعتماد و قاطعی وجود نداشته باشد که فرد در زمان ارتکاب جرم زیر ۱۸ سال سن داشته است، فرد حق دارد از اصل بی‌گناهی استفاده کند و مجازات اعدام قابل اِعمال نیست.[۱۵۵]

۶۴. [سازمان] عفو بین‌الملل گزارش داده است که هفت مرد جوان در عربستان سعودی که در زمان دستگیری همگی کودک بوده‌اند، علی‌رغم فرمان سلطنتی سال ۲۰۲۰ مبنی بر لغو مجازات اعدام برای افرادی که در زمان دستگیری کودک بوده‌اند، در خطر اعدام قریب‌الوقوع برای جرم ادعاشده هستند.[۱۵۶] سازمان اروپایی حقوق بشر عربستان گزارش می دهد که در حال حاضر پرونده ۶۸ نفر از جمله ۹ کودک را که بر اساس قوانین ضد تروریسم در عربستان سعودی به اعدام محکوم شده اند، زیر نظر دارد.[۱۵۷]

۶۵. مؤسسه حقوق بشر انجمن بین‌المللی وکلای دادگستری ادعا می‌کند که جمهوری دموکراتیک خلق کره، طبق گزارش‌ها، دو کودک را به اتهام پخش فیلم‌هایی از جمهوری کره در ملاء عام با جوخه تیراندازی اعدام کرده است.[۱۵۸]

۶۶. پاکستان در دومین گزارش دوره‌ای خود که ذیل تعهدات میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی در ژوئن ۲۰۲۲ ارائه کرد، اظهار داشت که مطابق با فرمان نظام قضایی نوجوانان، افراد زیر ۱۸ سال را به اعدام محکوم نمی‌کند.[۱۵۹] با

---

[153] Committee on the Rights of the Child, general comment No. 24 (2019), para. 79. See also Commission on Human Rights resolution 2003/67.
[154] General comment No. 24 (2019), para. 79.
[155] Ibid. and Human Rights Committee, general comment No. 36 (2018), para. 48.
[156] See https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/06/saudi-arabia-imminent-execution-of-youths-would-violate-kingdoms-promise-to-abolish-death-penalty-for-juveniles/.
[157] Submission by European Saudi Organization for Human Rights.
[158] See https://www.rfa.org/english/news/korea/by-hyemin-son-for-rfa-korean-12022022204452.html.
[159] CCPR/C/PAK/2, para. 69.

این حال، در گزارشی که در ژوئیه ۲۰۲۲ برای ارزیابی دوره‌ای جهانی حقوق بشر پاکستان[موسوم به فرایند یو پی آر] ارائه شد، مدافعان حقوق بشر و چهار سازمان غیردولتی دیگر ادعا کردند که رویه‌های نامناسب تعیین سن در این کشور منجر به این شده است که دادگاه‌ها به طور معمول افرادی را به اعدام محکوم کنند که در زمان ارتکاب جرایم ادعایی کمتر از ۱۸ سال سن داشته‌اند.[۱۶۰]

۶۷. در سال ۲۰۲۳، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران ابراز نگرانی کرد که مقامات ایرانی به اعدام افرادی که در دوران کودکی محکوم شده‌اند، ادامه می‌دهند و حداقل ۸۵ کودک مجرم در انتظار اعدام هستند.[۱۶۱] کمیته منع شکنجه نسبت به گزارش‌هایی که نشان می‌دهد کودکانی به دلیل جرائمی که گفته می‌شود قبل از رسیدن به سن ۱۸ سالگی مرتکب شده‌اند، به اعدام محکوم گردیده‌اند، ابراز نگرانی کرد.[۱۶۲] کمیته فرعی پیشگیری از شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات‌های ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز ابراز نگرانی کرد که کشور گابن پس از لغو مجازات اعدام در سال ۲۰۱۰، احکام محکومان اعدام، از جمله خردسالان را کاهش نداده است.[۱۶۳]

۶۸. در آوریل ۲۰۲۳، کشور هند مردی را که در ۱۲ سالگی به اعدام محکوم شده بود، پس از ۲۸ سال انتظار در صف اعدام، آزاد کرد.[۱۶۴]

ب) افراد دارای معلولیت های روانی اجتماعی یا ذهنی

۶۹. کمیته حقوق بشر اشاره کرده است که دولت‌ها باید از صدور حکم اعدام برای افرادی که در مقایسه با دیگران امکانات کافی برای دفاع از خود را ندارند، خودداری کنند؛ مانند افرادی که معلولیت های جدی روانی–اجتماعی یا فکری مانع از دفاع موثر آن‌ها می‌شود و یا افرادی که در درک علت صدور حکم خود دچار مشکل هستند.[۱۶۵] علاوه بر این، کمیته حقوق بشر خاطرنشان کرده است که نقض ضمانت‌های دادرسی عادلانه، مانند عدم ارائه اسناد

[160] See https://unitednations-my.sharepoint.com/personal/amy_brady_un_org/Documents/Documents/Editing/See%20https:/www.theadvocatesforhumanrights.org/Res/Pakistan%20UPR%20Death%20Penalty%20final.pdf.
[161] A/HRC/52/67, para. 65.
[162] CAT/C/EGY/CO/5, para. 37.
[163] CAT/OP/GAB/1, para. 76.
[164] See https://timesofindia.indiatimes.com/india/if-only-theyd-checked-my-age-juvenile-on-death-row-for-28-years-walks-free/articleshow/99445097.cms.
[165] General comment No. 36 (2018), para. 49. See also Economic and Social Council resolutions 1984/50 and 1989/64.

در دسترس و تسهیلات رویه‌ای برای افراد دارای معلولیت، که منجر به صدور حکم اعدام شود، بر خلاف ماده ۶ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی بوده و چنین حکمی خودسرانه تلقی می‌شود.[۱۶۶] کمیته حقوق افراد دارای معلولیت[به عنوان مرجع نظارتی کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت] خاطرنشان کرده است که افراد دارای معلولیت روانی-اجتماعی یا فکری در صورت فقدان دسترسی به تسهیلات رویه‌ای، به احتمال زیاد از تضمین های دادرسی عادلانه محروم می شوند.[۱۶۷] این کمیته به منظور رعایت ماده ۱۰ کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت، خواستار لغو مجازات اعدام و تعلیق کلیه احکام اعدام برای افراد دارای معلولیت‌های روانی-اجتماعی یا فکری شده است.[۱۶۸] مجمع عمومی در قطعنامه ۷۷/۲۲۲ خود از همه کشورها خواست تا استفاده از مجازات اعدام را به تدریج محدود کنند و برای افراد دارای معلولیت ذهنی یا فکری مجازات اعدام اِعمال نکنند.

۷۰. گزارش‌هایی مبنی‌بر اعدام افراد دارای معلولیت‌های روانی-اجتماعی یا ذهنی در ایالات متحده آمریکا وجود دارد.[۱۶۹] مرکز اطلاع‌رسانی مجازات اعدام ادعا می کند که ۷۹ درصد از افرادی که در سال ۲۰۲۳ در کشور مذکور اعدام شدند حداقل یکی از اختلالات زیر را داشتند: مشکل جدی سلامت روان، آسیب مغزی، آسیب رشد مغزی یا نقص فکری و/یا آسیب‌های جدی دوران کودکی، غفلت و/یا سوء استفاده.[۱۷۰] طبق گزارش‌ها ، افراد دارای معلولیت های روانی-اجتماعی یا فکری نیز در جمهوری اسلامی ایران اعدام شده‌اند.[۱۷۱]

۷۱. علی‌رغم حکم تاریخی دادگاه عالی پاکستان در سال ۲۰۲۱ مبنی بر ممنوعیت اعدام افراد دارای معلولیت شدید روانی اجتماعی،[۱۷۲] یک سازمان غیردولتی پاکستانی ادعا کرد که در زمان نگارش[گزارش حاضر] هیچ نشانه‌ای مبنی بر اجرای دستورات دادگاه توسط دولت فدرال و استانی که شامل ترتیب‌دادن آموزش‌های عمیق و ظرفیت‌سازی مناسب برای وکلا، قضات، پلیس و مقامات زندان و روانپزشکان شود، وجود نداشته است.[۱۷۳]

---

[166] General comment No. 36 (2018), para. 41.
[167] *Al Adam v. Saudi Arabia* (CRPD/C/20/D/38/2016); and *Makarov v. Lithuania* (CRPD/C/18/D/30/2015). See also CRPD/C/IRN/CO/1, paras. 22 and 23.
[168] CRPD/C/KWT/CO/1, paras. 20 and 21; and CRPD/C/SAU/CO/1, paras. 17 and 18. See also the International Principles and Guidelines on Access to Justice for Persons with Disabilities.
[169] Submission by The Advocates for Human Rights.
[170] See https://deathpenaltyinfo.org/facts-and-research/dpic-reports/dpic-year-end-reports/the-death-penalty-in-2023-year-end-report#executed-prisoners-spent-longer-on-death-row.
[171] See https://iranhr.net/media/files/Rapport_iran_2022_PirQr2V.pdf; and https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/01/iran-executions-of-protester-with-mental-disability-and-kurdish-man-mark-plunge-into-new-realms-of-cruelty/.
[172] See https://www.supremecourt.gov.pk/downloads_judgements/c.r.p._420_2016.pdf.
[173] Submission by Justice Project Pakistan.

۷۲. کمیته حقوق افراد دارای معلولیت نسبت به اِعمال و اجرای مجازات اعدام برای افراد دارای معلولیت ذهنی، افراد دارای معلولیت روانی-اجتماعی و افراد مبتلا به اوتیسم در سنگاپور ابراز نگرانی شدید کرد.[۱۷۴] [نهاد غیر دولتی] Reprieve گزارش داد که امکانات بسیار محدود برای ارائه مدارک معلولیت ذهنی یا فکری افرادی که در مالزی با مجازات اعدام روبه‌رو هستند، با هدف پیگیری کاهش مجازات، مانع مهمی در مسیر دست‌یابی به احکام جایگزین ایجاد کرده است.[۱۷۵]

۷۳. در ایالات متحده آمریکا، مجلس نمایندگان ایالت تگزاس در آوریل ۲۰۲۳ لایحه‌ای را به تصویب رساند که برخی از افراد مبتلا به بیماری روانی شدید را از مجازات اعدام معاف می‌کند که این مصوبه در مجلس سنای ایالت مربوط مورد بررسی قرار خواهد گرفت.[۱۷۶]

٦) ابعاد جنسیتی مجازات اعدام

۷۴. بند ۵ ماده ۶ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی،کشورهای عضو را از اجرای مجازات اعدام برای زنان باردار منع می‌کند و ضمانت‌هایی که حمایت از حقوق افراد در معرض مجازات اعدام را تضمین می‌کنند (به بند ۳۸ بالا مراجعه کنید) این ممنوعیت را به مادران جدید نیز تعمیم می‌دهد.[۱۷۷] [نهاد غیر دولتی] Reprieve در گزارش خود به تأثیرات جسمی و روانی مجازات اعدام بر زنان در انتظار اعدام اشاره کرد که بسیاری از آنها ناشی از فقدان مراقبت‌های بهداشتی حساس به جنسیت، از جمله عدم تأمین نیازهای زنان زندانی همراه با فرزند است.[۱۷۸] بر اساس مطالعه‌ای که توسط دانشکده حقوق کرنل و مرکز جهانی مجازات اعدام کرنل انجام شد، وکلای مدافع اغلب در ارائه شواهدی مبنی بر خشونت مبتنی بر جنسیت در دادگاه‌های زنان ناتوان بودند و دادستان‌ها اغلب برای بی‌اعتبارکردن گزارش‌های زنان در مورد سوءاستفاده جنسی در دوران کودکی، تجاوز جنسی و خشونت شریک جنسی، به معیارهای جنسیتی تکیه می‌کردند. این مطالعه این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که «کسانی که زنان را به مرگ

[174] CRPD/C/SGP/CO/1, para. 19.
[175] Submission by Reprieve (input 1).
[176] See https://www.texastribune.org/2023/03/29/texas-death-penalty-mental-illness/.
[177] Economic and Social Council resolution 1984/50, annex, para. 3.
[178] Submission by Reprieve (input 5).

محکوم می‌کنند، به ندرت آسیب‌های گسترده‌ای را که زنان در طول زندگی متحمل شده‌اند و چگونگی ارتباط این آسیب‌ها با اشتباهات قانونی و اخلاقی آن‌ها را درک می‌کنند».[۱۷۹]

۷۵. کمیته رفع تبعیض علیه زنان[به عنوان مرجع نظارتی کنوانسیون منع همه اَشکال تبعیض علیه زنان] با نگرانی خاطر نشان کرد که سنگاپور مجازات اعدام را حفظ کرده و آن را در عمل به کار می‌گیرد؛ و طبق گزارش‌ها دادگاه‌های این کشور اغلب شرایط مربوطه و عوامل تخفیف‌دهنده مانند شواهدی از آسیب روحی، فشار اقتصادی، کودک‌همسری، خشونت خانگی و مبتنی بر جنسیت، معلولیت‌های فکری و/یا روانی–اجتماعی را در دادرسی کیفری علیه زنان در نظر نمی‌گیرند. این کمیته هم‌چنین اشاره کرد که زنانی که در معرض مجازات اعدام هستند، در سلول انفرادی قرار داشته و به دلیل فقدان پرسنل واجد شرایط و متخصص در اجرای عدالت جنسیت–محور، به طور نظام مند از معاضدت حقوقی برای متهمین به اعدام در تمام مراحل بی‌بهره می‌مانند.[۱۸۰]

۷۶. در طول دوره گزارش[حاضر]، آماری مبنی‌بر افزایش اعدام زنان در عربستان سعودی ثبت شده است. بر اساس این آمار، تعداد زنان اعدام‌شده از یک زن در سال ۲۰۲۲[۱۸۱] به شش زن در سال ۲۰۲۳ رسیده است.[۱۸۲] این آمار در جمهوری اسلامی ایران نیز دچار افزایش شده است؛ از ۱۲ زن اعدام شده در سال ۲۰۲۲[۱۸۳] به حداقل ۲۴ مورد در سال ۲۰۲۳.[۱۸۴] بر اساس گزارش‌ها، در ژانویه ۲۰۲۳، جمهوری اسلامی ایران یک زن کُرد باردار را به دلیل آتش‌زدن تصویر رهبر سابق ایران به اعدام محکوم کرد.[۱۸۵]

۷۷. در ایالات متحده آمریکا، یک دادگاه استیناف فدرال، علی‌رغم وجود شواهدی که نشان می‌داد دادستان‌ها به کلیشه‌های مادرانه برای متقاعدکردن هیئت منصفه به قتل شوهر خود توسط آن زن تکیه کردند، تقاضای متهم محکوم به اعدام را برای دریافت تخفیفات رد کرد. دادگاهی در ایالت ایلینویز تمامی اتهامات زنی را که بر اساس اعترافاتی که پلیس با تهدید به ازدست‌دادن حضانت فرزندانش به‌دست آورده بود و بر این اساس او را به اعدام محکوم کرده بودند، را رد کرد.[۱۸۶]

---

[179] See https://scholarlycommons.law.cwsl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2044&context=cwilj.
[180] CEDAW/C/SGP/CO/6, para. 17.
[181] Amnesty International, "Global report: 2022", p. 10.
[182] See https://reprieve.org/uk/2024/01/02/saudi-arabia-executed-at-least-172-people-in-2023/.
[183] Amnesty International, "Global report: 2022", p. 10.
[184] Amnesty International, "Global report: 2023", p. 32.
[185] https://www.thenationalnews.com/mena/iran/2023/01/26/iran-sentences-pregnant-kurdish-woman-to-death/.
[186] Submission by The Advocates for Human Rights.

۷) حقوق بشر فرزندان والدینی که به مجازات اعدام محکوم یا اعدام شده‌اند

۷۸. به گفته کمیته حقوق بشر، کشورها باید از اعدام افرادی که اعدام آن‌ها منجر به آثار فوق‌العاده دشواری برای خود و خانواده‌هایشان می‌شود، مانند والدین کودکان خردسال یا تحت تکفل، خودداری کنند.[۱۸۷] شورای حقوق بشر[سازمان ملل] در قطعنامه ۴۸/۹ خود از کشورها خواست اطمینان حاصل کنند که به کودکانی که والدین یا مراقبان آن‌ها در انتظار اعدام هستند، از قبل اطلاعات کافی در مورد اعدام ارائه شده باشد و اجازه آخرین ملاقات یا ارتباط با آن‌ها، بازگرداندن جسد به خانواده برای دفن یا ارائه اطلاعات در مورد محل قرارگرفتن جسد را بدهند، مگر اینکه به نفع کودک نباشد. در سال ۲۰۲۰، کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد خاطرنشان کرد که کودکان و اعضای خانواده افرادی که به اعدام محکوم شده یا اعدام شده‌اند، از ناراحتی روانی شدید، مشکلات اقتصادی و انگ اجتماعی رنج می برند.[۱۸۸]

۷۹. مرکز اطلاع‌رسانی مجازات اعدام، به وضعیت فرزندان والدین محکوم به اعدام یا اعدام‌شده پرداخته است. این مرکز گزارش داد که در سال ۲۰۲۳ نفری که در سال ۲۰۲۳ در ایالات متحده اعدام شدند به طور متوسط تقریباً ۲۳ سال را در انتظار اعدام گذرانده‌اند[۱۸۹] و این موضوع خطر جدی رنج‌کشیدن از ناراحتی شدید روانی، مشکلات اقتصادی و انگ اجتماعی را برای هر یک از کودکان آن‌ها ایجاد می‌کند.

۸) نتیجه گیری و پیشنهادات

۸۰. من از پیشرفت مداوم در جهت لغو جهانی مجازات اعدام استقبال می‌کنم. اقدامات تشویقی شامل تودیع سند جدید تصویب دومین پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی با هدف لغو مجازات اعدام و تصویب قوانین ملی برای لغو مجازات اعدام برای همه جنایات و ایجاد صلاحدید قضایی با حذف مجازات‌های اعدام اجباری می‌شود. فرآیندهای حقوقی مختلف داخلی برای لغو مجازات اعدام آغاز شده یا در حال انجام است. من قانونگذاران و اعضای قوه قضائیه را تشویق می‌کنم تا کار خود را برای لغو مجازات دوچندان کنند، از جمله از طریق تصویب قانونی لغو مجازات اعدام و استفاده از اختیارات قضایی برای اِعمال مجازات‌های جایگزین.

---

[187] General comment No. 36 (2018), para. 49.
[188] See https://www.ohchr.org/en/speeches/2020/09/75th-session-un-general-assembly-virtual-high-level-side-eventdeath-penalty-and.
[189] https://deathpenaltyinfo.org/facts-and-research/dpic-reports/dpic-year-end-reports/the-death-penalty-in-2023-year-end-report#executed-prisoners-spent-longer-on-death-row.

۸۱. با توجه به کشورهایی که هنوز مجازات اعدام را لغو نکرده اند، من نگرانم که صدور و اِعمال مجازات اعدام از سر گرفته شده و در برخی موارد به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. من یک بار دیگر توصیه می‌کنم که کشورهایی که به استفاده از مجازات اعدام ادامه می‌دهند،[تدابیر] تعلیق اعدام را با هدف[حرکت به سمت] لغو آن اتخاذ کنند. در مواردی که یک وقفه دوژوره(از طریق فرایندهای قانونی) یا دوفاکتو(در عمل) طولانی مدت در استفاده از مجازات اعدام رعایت شده باشد، از سرگیری استفاده از آن می‌تواند مغایر با هدف ماده ۶ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی باشد.

۸۲. بر اساس موازین بین‌المللی حقوق بشر، مجازات اعدام فقط برای «شدیدترین جنایات» قابل اِعمال است. این اصطلاح به طور مداوم به منظور اشاره به جنایات شدید که شامل قتل عمدی میشود، تفسیر شده است. بنابراین کشورها باید از استفاده از مجازات اعدام برای جنایاتی که شامل قتل عمدی نیستند، مانند جرایم مربوط به مواد مخدر، خودداری کنند.

۸۳. من از کشورها می خواهم مجازات اعدام اجباری را لغو کنند. تا زمانی که این کار انجام نشده باشد، فرآیندی که وضعیت شخصی مجرم و شرایط خاص جرم، از جمله عوامل تشدیدکننده یا تخفیف‌دهنده خاص آن را در نظر می‌گیرد، باید برای بررسی همه مواردی که در آن‌ها حکم اعدام اجباری صادر شده است، اجرا شود.

۸۴. حین فرایند لغو مجازات اعدام، من کشورها را تشویق می‌کنم تا اطمینان حاصل کنند که تضمین‌های قانونی[دادرسی عادلانه] به طور مؤثر وضع شده و اجرا می‌شوند؛ از جمله حق درخواست عفو و تخفیف از طریق رویه‌هایی که تضمین‌های ضروری خاصی را ارائه می‌دهند.

۸۵. از دولت‌ها می‌خواهم که شفافیت اِعمال و اجرای مجازات اعدام را تضمین کنند و به‌طور نظام مند و عمومی داده‌های کامل، دقیق و تفکیک‌شده درباره احکام اعدام را برای تسهیل بحث عمومی کاملاً آگاهانه در مورد دامنه استفاده از مجازات اعدام و تأثیر آن بر حقوق بشر ارائه دهند.

۸۶. حقوق بین الملل عرفی اِعمال مجازات اعدام را برای جنایاتی که در زمان ارتکاب جرم توسط افراد زیر ۱۸ سال انجام شده است ممنوع می‌کند. من از کشورها می‌خواهم اطمینان حاصل کنند که این ممنوعیت به وضوح در قوانین ملی منعکس شده است. همانطور که توسط کمیته حقوق بشر بیان شده است، در صورت عدم وجود مدرک قابل اعتماد و قاطع مبنی بر اینکه یک فرد در زمان ارتکاب جرم کمتر از ۱۸ سال سن نداشته است، کشورها باید این

تردید را به نفع متهم استفاده و اطمینان حاصل کنند که مجازات اعدام اِعمال نخواهد شد. کشورها باید فوراً اعدام مجرمان نوجوان را متوقف کنند و آن‌ها را به مجازات حبس متناسب محکوم کنند، نه به حبس ابد خودکار.

۸۷. دولت‌ها همچنین باید اِعمال مجازات اعدام را برای افراد دارای معلولیت‌های روانی-اجتماعی یا فکری ممنوع کنند. دولت‌ها باید با اتخاذ تدابیر رویه‌ای، از جمله رویه‌ها و معیارهای روشن برای انجام ارزیابی‌های تخصصی مستقل، از معلولیت و مسئولیت کیفری، اطمینان حاصل کنند که این افراد بدون تبعیض، دسترسی برابر به عدالت دارند.

۸۸. تا زمان لغو مجازات اعدام، کشورها نباید با اجرای اعدام‌هایی که ظالمانه، بی‌جهت دردناک یا تحقیرآمیز هستند، ماده ۷ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی را نقض کنند رعایت نکردن ممنوعیت شکنجه و بدرفتاری باعث می شود که اعدام، ماهیت خودسرانه [پیدا کرده] و در نتیجه، نقض حق زندگی باشد.

۸۹. من از دولت‌ها می‌خواهم که به جنبه جنسیتی مجازات اعدام توجه بیشتری داشته باشند؛ از جمله با پرداختن به اَشکال مختلف سوگیری جنسیتی در مواجهه با زنان محکوم به اعدام و در نظر گرفتن کامل عوامل تخفیف‌دهنده جنسیتی در طول صدور حکم، مانند سابقه خشونت مبتنی بر جنسیت. دولت ها باید مراقبت‌های بهداشتی حساس نسبت به جنسیت را به زنان محکوم به اعدام ارائه دهند و نیازهای زنان محکوم به اعدام را که همراه با کودکان در زندان هستند، تامین کنند.

۹۰. کشورهایی که هنوز از مجازات اعدام استفاده می‌کنند باید فوراً محیطی محافظتی را برای فرزندان والدین محکوم به اعدام یا اعدام شده تضمین کنند و از تبعیض، انگ و پریشانی جلوگیری کنند و بر اساس اصل بهترین منافع کودک به آن‌ها کمک کنند.

۹۱. همانطور که کمیته حقوق بشر اعلام کرد، مجازات اعدام با احترام کامل به حق زندگی قابل تطبیق نیست. لغو مجازات اعدام برای ارتقای کرامت انسانی و توسعه فزاینده حقوق بشر ضروری است. هیچ دلیل و مستند قطعی برای حمایت از این نظریه وجود ندارد که مجازات اعدام موثرتر از هر مجازات دیگری از ارتکاب جرم جلوگیری می‌کند.

۹۲. به منظور تسریع پیشرفت به سوی لغو جهانی اعدام و اطمینان از احترام کامل به حق اساسی زندگی، من کشورها را تشویق می‌کنم که اقدامات بیشتری را برای محدودکردن یا لغو مجازات اعدام اتخاذ کنند.